

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

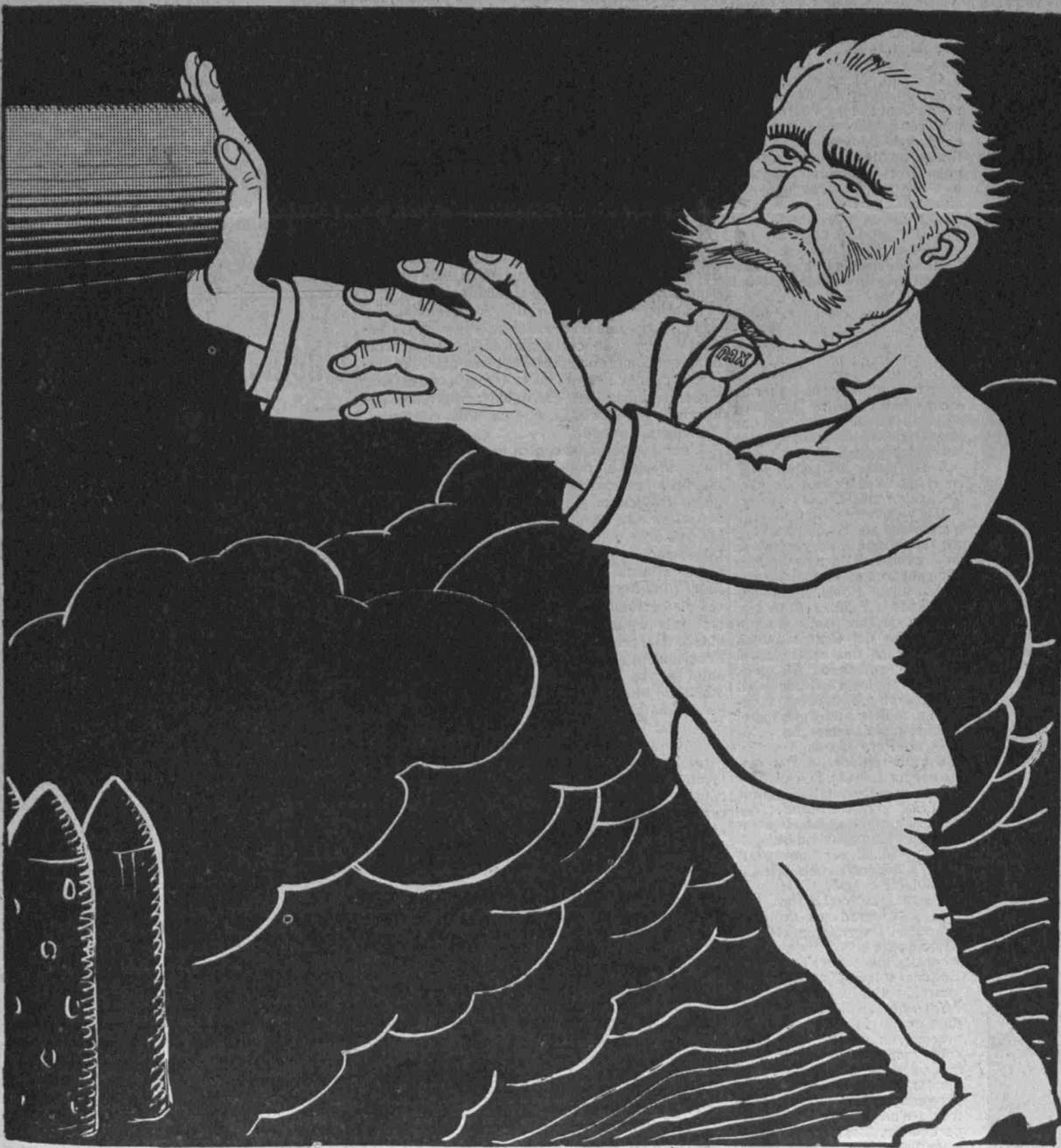
CADA NÚMERO 5 CENTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagós)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITG, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—EXTRANGER, 2'50

Paraules d'en Pau Iglesias

—Hem de procurar entre tots que la pau no's pertorbi.

CRONICA

COM ja nosaltres havíem previst, al sortir el número del passat dissabte estava vista y fallada la causa seguida an en Manuel Posa ab motiu de l'atentat contra el senyor Maura.

La vista, que va desenrotllarse sense grans incidents, durà dos dies: el dijous y el divendres. Declararen, entre'ls testimonis, en Pau Iglesias, una neboda del senyor Maura, el pare d'en Posa y altres persones menos conegudes.

Del resultat del judici ja es tard pera parlar-ne. El fiscal y l'acusació privada demanaven pera en Posa 17 anys de presiri; però contestades afirmativament en el veredicté varies circumstancies atenuants, el tribunal de dret li rebaixà notablement la pena, condemnantlo a 3 anys, 7 mesos y 13 dies de presó correccional.

Al ser conegut el fallo, varen ferse, pel public estacionat al carrer, diverses manifestacions, que la policia reprimí ab els cops de sabre de costum.

Aprofitant la seva curta estada a Barcelona, aont, com ja hem dit, hagué de venir pera declarar en la vista de la causa Posa, don Pau Iglesias, el respectable quefe del partit socialista obrer espanyol, va donar el passat dissabte una interessant conferencia en el teatre del Bosc, de Gracia.

Home, l'Iglesias, abans que tot practic y oportú, el tema del seu discurs sigué la palpitant qüestió del Marroc y la nostra intervenció, més o menos disfressada.

—Es precis—va dir el leader socialista—combatre el pensament de la guerra. Tots, cada hù en la seva esfera, devem treballar pera evitarla. Si a Espanya no hi ha escoles ni vies de comunicació; si aquí estan desatesos tots els serveis, ¿per què hem d'anar a portar fòra d'Espanya lo que Espanya encara no té?

El discurs del senyor Iglesias, al qual precediren en l'ús de la paraula alguns caracterisats socialistes, fou calurosament aplaudit per la concurrencia que omplia el local.

Obligat per alts devers politics, l'endemà, en el primer tren, sortí el senyor Iglesias cap a Valencia.

Ab arreglo al programa acordat, el diumenge al matí se verificà l'anunciada manifestació revisionista.

Portant a la vanguardia un pendó, aont campejaven els lemes de: *¡Revisión! ¡jurisdicción única civil para los paisanos! ¡Abajo la pena de muerte!*, la multitud, reunida a la plassa de Catalunya, va encaminarse al Govern civil, aont sigueren entregades al senyor Portela, pera que les transmetés a Madrid, les conclusions que'ls nostres lectors ja coneixen y que les inscripcions del pendó de la Comissió organitzadora sintetisen prou be.

La manifestació, després de breus discursos pronunciats desde un balcó del Govern civil, quedà allí mateix disolta.

L'Aplec de la Poble de Claramunt

Els expedicionaris de Barcelona, al arribar a la Poble.

Els cacs tenen constantment seqüestrada l'ànima, l'enteniment y la voluntat. A la primera se'ls arrapa la seva estúpida vanitat de manar, el neci orgull dels seus diners y l'ira selvatge que'ls arbora al veure que'ls bons y els abnegats no volen doblegar-se als seus capritxos; l'enteniment, ja un bon xic migrat per la llei de les compensacions, que dona el seny en raó inversa a les riqueses, se'ls enterboleix en les lluites que han de sostenir per a mantenir son odiós feude; la voluntat els la tenen agavellada les pandilles de vividors que al vol del caci pasturen, afalagant la seva vanitat ab interessats elogis, mantenintlo enganyat ab

voldriem, y hem de resignarnos a seguir nostres tasques anti-caciquistes fins a lograr per força la justícia que no'ns volen donar de bon grat.

L'Aplec de la Poble resultà un exit força més gros de lo que esperaven els més optimistes dels seus organitzadors. Pera ferse carrec de la gentada que va acudirhi n'hi ha prou ab consignar que, ademés dels tres trens que d'Igualada varen anarhi al dematí, a la tarda un sol tren extraordinari va portarhi vuitcentes persones; que passaven d'un centenar els carruatges particulars de tota mena; que de Capellades sol hi havia més de cinc-centes persones; que tots els pobles del districte, desde Calaf a Cabrera y desde La Llacuna a Collbató, hi aportaren nombrosos contingents; que dels districtes de Sant Feliu y Vilafranca hi acudiren nombroses representacions, y de Barcelona varen sortir prop de doscents correligionaris. Per la carretera y per tots els camins y caminets que afloeixen a la Poble va veure's tot el dia un constant pelegrinatge, y sense exagerar pot afirmar-se que a les cinc de la tarda hi havia a la Poble de Claramunt ben a prop de deu mil persones.

La premsa diària ha donat relació completa de les banderes, representacions y persones que assistiren a la festa. No'ns cal, doncs, entretenirnos en aquestos detalls, y ens limitarem a consignar la nostra impressió respecte als distints actes que tingueren lloc durant el gloriós diumenge prop-passat.

A l'arribada del segon tren, en el que venien més de cent cinquanta representants de Barcelona y alguns de Vilafranca, ab una vintena de banderes d'entitats republicanes, s'organitzà una imponent manifestació composta de més de dues mil persones que acompanyaren als expedicionaris fins al Centre Republicà de la Poble. A l'arribar foren saludats als acorts de *La Marsellesa* per l'orquestra *Els Trullassos*, de Terrassa, y al dipositar les banderes als balcons del Centre entonà nostre gloriós himne republicà una massa coral composta d'un centenar d'executants. Als pocs moments arribaven els correligionaris de Sans en l'automobil d'en Pujol, guarnit de senyeres republicanes, els de Calaf en un dels autos que fan el servei a la Seu, y quasi el mateix temps, en automobil també, el diputat en Pere Corominas y sa gentil senyora, l'eloqüent ex-regidor de Barcelona senyor Laiet y l'Oriol Martorell, president de la Joventut de l'Esquerra Catalana. L'esclat d'entusiasme fou en aquells moments indescriptible, y l'aplaudiment que s'iniciava's convertia ben avit en formidable ovació.

Després de tombar una horeta pels agradosos voltants del poble, s'agruparen els expedicionaris als sitis previamment designats pera'ls dinars. En una sola taula, bellament guarnida a la sala-cotxera de l'Hostal, y amablement servida per la falaguera Viuda, prengueren seient uns doscents comensals; a les espaloses sales de càl Mariné s'hi ajuntaren fins a quatre-centes persones; grups de vint y de trenta s'hostatjaren en cases particulars, ahont foren galantment obsequiats; a l'aire lliure, sobre la Font del Mitg, al Xaró y a la Salzedra feren les tres pedretes centenars de

famílies, y en havent dinat y després de fer una rebuda entusiasta als vuitcents expedicionaris del tren extraordinari format a Igualada, va dirigir-se tothom a la bosquina del Xaró, aont la orquestra tocà belles sardanes, que feren improvisar agradosos rotllos de joves y noies; els cors cantaren *La Marsellesa*, que era frenèticament aplaudida, y la més franca alegria il·luminava els rostres.

Durant tots aquestos espectacles un estol de xamoses noies, gentilment habillades, repartia poms de flors entre'ls concurrents, alegrant la festa ab ses cares rialleres, ab sos ulls plens de poesia y ab sos hermosos llavis, aont un somriure bellament dibuixat feia pensar en els virginals petons que dormien encara en ses boquetes coralines.

A les quatre de la tarda feu cap tothom al grandíós Camp d'en Coca, lloc espaiós aont hi cabien ben amplex més de deu mil persones. Als quinze minuts era completament ple y el diputat provincial republicà Isidre Rius comensava el miting anunciat, que presidia el senyor Corominas. Par-

laren, després del senyor Rius, els senyors Companys, Nogués, Oriol Martorell, Serra Constançó y Layret, fent el resum el diputat senyor Corominas pronunciant un eloqüent discurs que fou frenèticament aplaudit. No donem un extracte dels vigorosos parlaments allí pronunciats per haverne ja donat extens compte els diaris que tenien redactor especial a l'Aplec.

A les sis y mitja de la tarda comensà la desfílada. Partí el tren extraordinari ab els barcelonins; sortiren els automobils y un convoi interminable de carros, tartanes y jardineres; espesses corrues de gent ompliren els camins que's dirigeixen als veïns pobles y tornà tothom a ses llars, ple el cor d'entusiasme y disposat a fer lo que convingui en favor dels pobles que sofreixen la brutal opressió del caciquisme.

L'Aplec de la Poble ha sigut un exit y be poden vantarse'n els seus organitzadors; LA CAMPANA DE GRACIA se sent orgullosa d'haverhi cooperat.

JEPH DE JESPU

JUSTICIA Y PASSIÓ

La passada setmana, ocupacions que'm prenien tot el temps varen impedir-me enviar a LA CAMPANA DE GRACIA l'acostumat article. Us hi hauria parlat, naturalment, de la qüestió Posa, que era aleshores la més vibrant actualitat. Y temia, fonament, que una vegada més les qüestions de justícia quedessin ofegades per l'ona de passions populars que produïen tots els processos de caracter directa o indirectament polític.

Per sort no ha resultat així. Cal dir que si en general l'administració de justícia a Espanya va ab excessiva lentitut, ja que trascorre massa temps entre el processament de l'acusat y la celebració del judici, lo qual produeix l'abús de la presó preventiva, en cambi això té per conseqüència, en l'hora de la vista pública, una major serenitat en el judici.

La tradició dels darrers processos de caracter polític a Barcelona es cosa fatal, desgraciadíssima. Jo no vacilo en dir que l'actitut pública en aquets processos es la major deshonra de la meua estimada ciutat. Quan se fassi l'història de la psicologia barcelonina en els temps del despertament catalanista, tal volta el fracas del moviment polític podrà explicar-se per l'ausència absoluta de sentit jurídic en el poble nostre, lo qual l'incorpora totalment an el mateix espanyolisme que voldria rebutjar.

El doble capítol de Montjuïc, el capítol d'en Rull, el dels acusats de la setmana tràgica, són feixugues acusacions pera una ciutadania moderna. Ciutadania qui d'acusadora esdevé acusada davant l'opinió dels civilisats.

Conflicte entre lo jurídic y lo passional. Tal es l'història dels nostres darrers temps. La veritable culpa de certs abusos que tots recordem, qui comprenen desde'ls torments de Montjuïc al procés Ferrer, no la tenien els causants directes d'aquelles extorsions: la tenia el poble, la tenia la ciutat, qui, no sols consentia, sinó que aprovava.

L'atentat personal contra un home polític es, naturalment, el delict més susceptible de comentaris passionals. En Maura, avui, per no sé quina tràgica predestinació, monopolisa (ab el seu *alter ego* Cierva) la qualitat de provocar les ires dels venjadors. Aleshores del cas Artal, l'onada de reacció pública arribà als darrers extrems del deliri passional. Els crits de *Mori la llibertat!* en plena Rambla, les menasses als periòdics d'esquerra, el ronc de les multituds irades, avergonyiren aquells dies la nostra Barcelona. ¿Es que no ho recordeu? Precisament aquelles provocacions donaren lloc an el senyor Lerroux a escriure en *La Publicidad* un bell article, vibrant de desprec per les turbes vils qui l'invectivaven; un bell article titulat *Oid, imbéciles!*, que jo, per justícia a l'adversari, m'alegro de citar avui.

De bona fe s'arribà a creure que'l crim de l'Artal mereixia pena de mort, com l'atentat contra un rei. Imagineu, doncs, què pot esperar-se, com a obra de serena justícia, d'una munió tan fàcilment oblidadissa dels devers ciutadans. Ah! El perill del jurat està en aquesta ubriaguesa momentània qui pot obscurirli la vista, o ferli veure vermell, com diuen els francesos. Si el judici d'en Posa s'hagués vist els dies que seguien a l'atentat, la justícia hauria pecat de parcialíssima.

Jo no insistiré avui en judicar la terrible y vella qüestió de l'atentat personal contra'ls tiranics. Ja vaig tractarla llargament en aquestes pàgines. L'atentat personal mai serà un dret, es clar, en el sentit que donem a la paraula dret. Precisament el dret, la llei, se fa contra'ls atentats personals pera prevenirlos y fins y toí substituirlos, encarregant an el bras de la coacció pública el castic que voldria imposar la vindicta privada. La llei, doncs, realisa de fet l'atentat personal, pera que'l poble o l'individu no tinguin de realitzar-lo.

Però, es clar, contra aquest dret hi ha sempre un fet. Un anti-dret, si voleu. Quan en la consciència pública o en una part d'ella està la

convicció de que'ls poders legals han realitzat un crim, una injustícia, aleshores l'individu o la multitud reivindiquen el seu dret originari a fer justícia; ja que la llei no la fa, ja que la llei no compleix la delegació popular de fer justícia, el poble o la persona la faran. Es una simple substitució. Quan es el poble, qui reclama la funció directa d'administrar justícia, aleshores el fenomen pren el nom de revolució; quan es l'individu, el fet s'anomena atentat personal.

Dever dels governants es tenir present sempre que, per esser governants, estan somesos de continu a un judici públic de les propies accions, a un etern contrastar d'aqueixes accions ab la norma de la justícia, pera veure si s'hi ajusten en cada cas. Mentres ells administren la justícia, en realitat estan sota un permanent procés davant el tribunal popular.

Una altra qüestió interessantíssima va suscitar-se ab motiu del fet d'en Posa. La qüestió de la responsabilitat de les idees en els fets que l'entusiasme per l'idea pugui realitzar, per mà dels impulsos. Aquí hi ha, en suma, tota la doctrina assentada per la Revolució. Si be's mira, la Bastilla va esser presa exclusivament pera inhibir de tota responsabilitat coactiva l'idea, pera alliberar l'idea totalment. L'idea es llençada pel pensador, en ús del seu dret absolut, garantia única de l'evolució y del cambi social, de l'avens o el progrés, en un mot. Y en quant a la manera pràctica de fer triomfar l'idea, es ja una qüestió de fet y no de dret; y, per lo tant, sols l'exit decidirà la quantia de la seva responsabilitat.

GABRIEL ALOMAR

L'homenatge als regidors

La conducta observada pels regidors que té a l'Ajuntament l'U. F. N. R. en la qüestió dels pressupostos, que fou d'irreconciliable oposició als plans descabellats del lerrouxisme, valgué als edils esquerrans, y especialment al seu *leader* y director, el distingit home públic don Joaquim Lluhi y Rissech, l'adhesió de tot el partit, demostrada d'una manera espontània y entusiasta en el sopar que en el «Mundial» els dedicaren, el passat dissabte, tots els centres d'Unió Federal del pla de Barcelona.

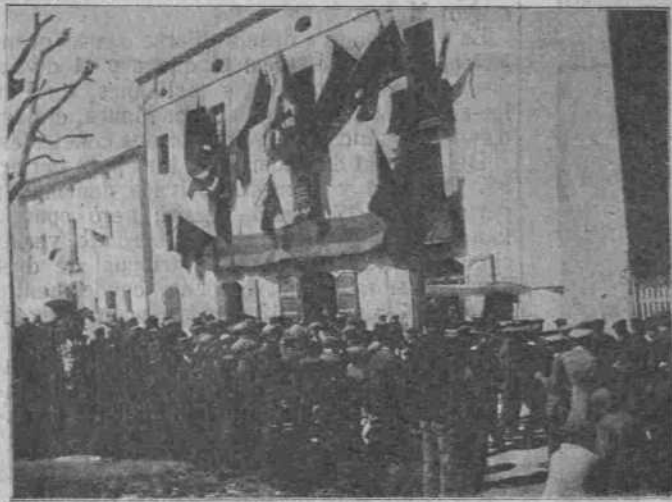
A l'acte, a més dels regidors homenatjats, hi assistiren uns cinccents comensals, entre ells en Vallès y Ribot, en Corominas (P.), en Serra Constançó, en Junoy, en Conrat Roure, en Layret, en Bastardas, l'Antoni Suñol, l'Agustí Nogués, l'Hurtado, en Pous y Pagès, en Torres Sampol y molts altres quals noms ja ha fet públics la premsa diària. Per telefonema o per carta s'hi adheriren—y no'ls citem tots—els senyors Zulueta (Ll.), Salvatella, Carner, Roig Armengol, Llari y Laporta.

Tota la plana major de l'U. F. N. R. va mobilitarse ab motiu del sopar dedicat als regidors del partit. Aquets poden estar orgullosos d'haver-se endut al seu darrera a tot l'exèrcit esquerrà, ab soldats y quefes.

A l'hora dels brindis parlaren en Gambús, per la comissió organitzadora, en Batlle, en Layret, en Tauler, en Suñol (A.), en Pere Corominas, en Marial, en Junoy, en Monegal, en Vallès y Ribot y en Lluhi Rissech.

Tots els oradors s'expressaren en termes ben falaguers pera'l pervindre de l'Esquerra, donant tothom mostres indiscutibles d'un esperit de disciplina que pot donar an el nostre partit la coesió que ha de durlo a la victòria.

L'acte, transcendental per molts conceptes, sigué un bell exemple a seguir. Ab ell se demostrava que tot un partit se fa solidari de la gestió realitzada pels homes que ha enviat al municipi, no a defensar els ventrells dels correligionaris, sinó els interessos generals de la urbs, d'aquesta urbs a la qual s'ha de conven-

Fotxada del C. R. de la Poble, guarnida ab les banderes.

desvergonyides embusteries y esperonant els seus odís pera satisfer ignobles venjances.

Tenim la seguretat de que si els cacs, lliures de la pressió dels seus partidaris, haguessin assistit al grandíós Aplec de la Poble de Claramunt y haguessin pogut ferse carrec serenament de lo que significava aquell esclat popular de protesta contra les seves malifetes, hagueren sentit en el fons de les seves consciencies una veu severa que'ls hauria enrogit el rostre, fentlos neixer a l'ànima, encara que sols per un moment, el desitg d'una justiciera reparació als seus desacerts y una lleal esmena en sa conducta.

Les coses són com són y no sempre com les

Grupo de simpàtiques noies que repartien flors als concurrents al Aplec.

cer de que sols una democràcia orgànica viva y honrada pot realisar el miracle de portarli la pau a l'esperit y la riquesa a les seves caixes. Però aquesta pau y aquesta riquesa són cares d'obtenir, y es pera elles que'ls qui poden han de realisar tots els esforços. «L'Autonomia es cara»—deia en Junoy.— «Hem d'anar al pressupost de cent milions, pera crear una potencia financiera a Barcelona que sigui contrapès de la creada a Madrid»—afegia en Corominas.

No hem exagerat, doncs, gens al calificar de transcendental pera l'Esquerra l'acte celebrat el dissabte. D'ell poden estarne orgullosos els obsequiats y els obsequiants, y, en primer terme, el senyor Lluhi y Rissech.

EUNIDA el dilluns, a Madrid, la minoria de la Conjunció republicana socialista, ab assistència dels senyors Azcárate, Pérez Galdós, Zulueta (J.), Pi y Suñer, Soriano, Salvatella y altres representants del poble, després de reiterar una vegada més la seva decidida oposició a la guerra y a tot acte que a ella pugui portarnos, prengué per unanimitat el següent acord:

«La minoria, per medi de les oportunes preguntes, cridarà cada dia l'atenció del país sobre lo que es, pera molts, una dissimulada preparació de la guerra que'l país no vol. Projecta, además, d'acord ab el Comité de la Conjunció, l'immediata celebració d'un grandióss miting a Madrid y d'altres a províncies, encaminats a exteriorisar aquesta protesta.»

Es inútil cridar l'atenció dels lectors sobre l'importancia d'aquesta manifestació de la nostra minoria.

De tanta transcendència la considerem, que arribem a esperar que ella sola tindrà prou força pera parar els peus del Govern, dat cas que en Canalejas els tingués ja posats en el camí de les aventures.

A Roma estan que no hi veuen d'alegria. ¿Causa? El projecte de llei d'Associacions que'l nostre Govern acaba de presentar al Congrés.

«En elevadíssimes esferes eclesiàstiques—diu un telegrama de la Ciutat «Eterna»—ha produït el projecte molt bona impressió. Les proposicions anteriorment formulades pel Vaticà eren essencialment les mateixes que's consignen en la projectada llei.»

Sapigut això, ¿qui serà capaç de dubtar del radicalisme del senyor Canalejas?

¿Vol fé una llei contra Roma y resulta—vès si es broma—que un cop feta agrada al Papa?... ¿Tapa, tapa, tapa, tapa!

Ha mort don Narcís Buxó y Prats. Inscrit en les files republicanes, figurava en la política local desde l'any 1868. En 1871 si-gué elegit regidor per primera vegada, y al proclamar-se la República l'onze de Febrer de 1873, desempenyà per alguns mesos el carrec d'alcalde primer de Barcelona.

Al morir, el passat dissabte, ja feia temps que no's ficava en res ni's deixava veure pels circols polítics.

E. P. D.

Deixant apart, per ser ja conegudes de tot-hom, les vagues existents avui a Catalunya, actualment—y a l'enumerar-les ens fiem sols de la memoria—hi ha també vagues de regular importancia a Jerez, a Bilbao, a Madrid, a Soria, a Málaga y a Sevilla.

Y com si aquestes fossin poques, se n'anuncien ja d'altres, que van a declararse a la major brevetat.

¿Què indica això?

Un malestar general, que'ls directors de l'opinió miren potser ab massa indiferencia, oblidant que les malalties socials, lo mateix que les de l'individu, són tant més difícils de curar quant més se tarda a posarhi remei.

Y al bon entenedor...

A pesar dels requeriments y instancies del jefe del Govern, els diputats de la majoria continuen sense deixar-se veure pel Congrés.

A tal extrem arriba la desanimació de la Cambra, que molts dies la sessió se celebra ab el sol concurs d'un diputat que enraona y dos o tres que pesen figures.

Si en Canalejas vol arreglarho, això, no té més que dos remeis:

Establir el servei parlamentari obligatori; O pagar dietes als diputats, com a l'inaugurar-se les Corts demanaven molts d'ells.

La carretera

—Senyor ministre... —¿Què passa?

—Que això no pot continuar. La carretera del poble se troba ja en tal estat, que si no mana arreglarla, avui millor que demà, tots els que vivim del trafic haurem de vendre'ls cavalls y els carros y fugir a América. Allò es un camí infernal, excelentíssim ministre; allò es un trist enfilall de fossos, sots, precipicis, trinxas-rodes, trenca-caps... —Cregueu, amics meus, que ho sento, però no ho puc remediar. La quantitat que teniem destinada an aquet ram està del tot agotada; no hi ha lo que's diu ni un clau! —¿Ni per fé un modest arreglo que'ns permeti anar tirant? —Ni per un cabàs de grava, ni per pagar mitg jornal a un peó...

—¿Sí que estem frescos! —Es aixís.

—¿Quin desengany! Haurem d'emigrar del poble; haurem d'anar a buscá el pa allà ont hi hagi carreteres o forns que'l donguin de franc. ¡Passihobé, senyor ministre! —¡Alante, honrats ciutadans!

II Als vint o vinticinco dies el poble queda pasmat. Tres numeroses brigades que ha dut un tren especial comensen a tota pressa, per tres diferents parts, de la trista carretera l'arreglo tan desitjat. Allí cargaments de grava, allí barrils de quitrà, allí grans corròns mecànics, allí, en fi, tot l'arsenal de que, per aquestes coses, disposa, quan vol, l'Estat. Ple de gratitud, el poble va altra volta a visitar a l'adorable ministre.

—Senyor: estem encantats. Després de lo que va dirnos, no'ns podiem esperar que, saltant, sens dubte, obstacles de caracter reservat, vingués tan depressa a feros lo que li vam demanar.

—¿Què volem dir?

—Tot el poble li agraeix.

—¿El què, veiam?

—El meravellós arreglo que, per vostè disposat, se fa en nostra carretera.

—¡Ah grandíssims caps-cigrans!

¿Això heu pogut figurarvos?

¿No sabeu que'l mes entrant, a la carretera vostra,

el Club Auto-nacional y el Centre Moto-ciclista s'hi venen a disputar

la copa de resistencia y el got de velocitat?...

—¿Es dir que la carretera,

si s'arregla es...

—Natural!...

¿Per vosaltres, infelissos?...

¿Per ells la faig arreglar!...

C. GUMA

L'Ernest Vendrell

El prop-vinent dimars farà quatre anys de la mort d'en Vendrell.

La seva obra, avui encara dispersa, expressa clarament el sentir d'un català modern, saturat d'una cultura intensiva, formada en l'estudi y assimilació de les obres capdals de la civilització europea.

Espiritualment se significà per una forta animositat contra la Catalunya històrica y tradicional, remora la més grossa del sentir modern que avant-posa a l'esclat historic y patrioter el fonament de la futura ànima del nostre poble. D'aquí que ni un sol moment deixés en Vendrell d'anatematisar y d'oldre's del sentiment mesquí que deforma la visió moral de la rassa, consensut, com

ho estava, de que sols nodrintse Catalunya d'un pensament enlairat y universal ha d'esserli possible assolir l'estat de Nacionalitat pera'l qual inútilment avui suspira.

A quants el coneguerem íntimament, a quants el tractàrem de ben aprop, ha d'essernos impossible oblidar mai més la seva enteresa d'ànim, la seva simplicitat de caracter y l'afabilitat y correcció de la seva conversa atraienta y insuperable.

En Vendrell, prcsista curós y delicat, deixà al morir una producció, si no copiosa, ben considerable, dispersa en sa major part per les planes de gran nombre de periodics y revistes de caracter polític o literari.

Consensuts de la seva importancia, y ab l'intent de perpetuar com calia la seva obra, decidírem uns amics acoblar els seus escrits, que per lo mateix que romanen escampats, poden donarse com definitivament perduts. Obstacles insuperables, mancaments a una amistat que s'hauria dit sagrada, ingratis de tot punt injustificades, impediren la realització d'un projecte, menos interessant potser que una victoria electoral, però sí altament patriotic y d'un resultat més positiu pera l'avenir de la nostra terra.

L'article que donem a continuació's compta entre'ls treballs ineditats deixats pel bon amic.

A l'oferir-lo a l'admiració del llegidor creiem honorar la memoria del qui, com escrigué en Jaume Brossa, encertà a conrear una personalitat en el país dels idols, de les ovacions y dels epítets, marcant una fita en el camí que està construintse en l'evolució de les idees noves.

JOSEP ARTÍS

L'obra dels periodics

Passem el temps disputant sobre idiomes, sobre centralisme, sobre autonomia, mentres en tot el món civilisat se preocupen els homes de qüestions de cultura, d'higiene, de justicia social. L'antic vici espanyol de pararnos en la forma, en el sistema, continúa regnant a tot arreu d'aquí, a Catalunya mateix, aont desde fa molt temps no s'ha sentit cap veu que'ns digués el llenguatge de la realitat y de les idees.

An els periodics adelantats escauria be'l destruir aquest inútil estat d'esperit. Servidors de les idees, ab el sà instint de les realitats, podrien anar canviant la tendencia del jovent que puja y donarli una fe substancial.

An aquet fi els seus esforços haurien d'aplicarse simultaniament a dagues bandes: criticar fundadament, ab valerosa independència, totes les manifestacions del present modo de ser d'aquí y proposar els diversos ideals per què treballen, fóra, els homes del món civilisat. Furiosament negativa en un sentit, en l'altre ardentment afirmativa hauria de ser l'obra d'aquells periodics.

Tot, sense excepció, tot es an aquí menyspreuable. ¿Aont es l'obra literaria que podem, emocionats, servir y enaltir? ¿N'hi ha cap que'ns reveli un sentit més elevat y de major plenitud de la vida? ¿Aont es l'obra científica de la nostra terra, que extengui la visió positiva que tenim del món? ¿Hi ha cap tendencia política o social que conspiri a una major llibertat de l'esperit y a una major solidaritat igualitaria dels homes? ¿Aont són les institucions que descobreixen els ideals permanents de les multitudes?

Enlloc se'n diu literatura del producte que'ns donen les màquines poètiques dels Jocs Florals. Perquè siguin copiades en lletres de motllo y reproduïdes a centenars d'exemplars no són, per això, pàgines literaries les quantilles que entreguen a l'impremta periòdica nostres famosos literats. Perquè escriguin deu articles a

la seva vida no poden ser considerats com a científics nostres sabis. Perquè a set hores lluny arribi la fama de les obres artístiques y dels sistemes filosòfics no són, per això, artistes ni filòsofs nostres pensadors. Perquè omplin el món d'habilitats infantils no saben organisar millor els partits sense idees els nostres elegits. En cada fet que succeeix, en cada dia que'ns ilumina, donem a la crítica mil colors d'una unànim ignorancia.

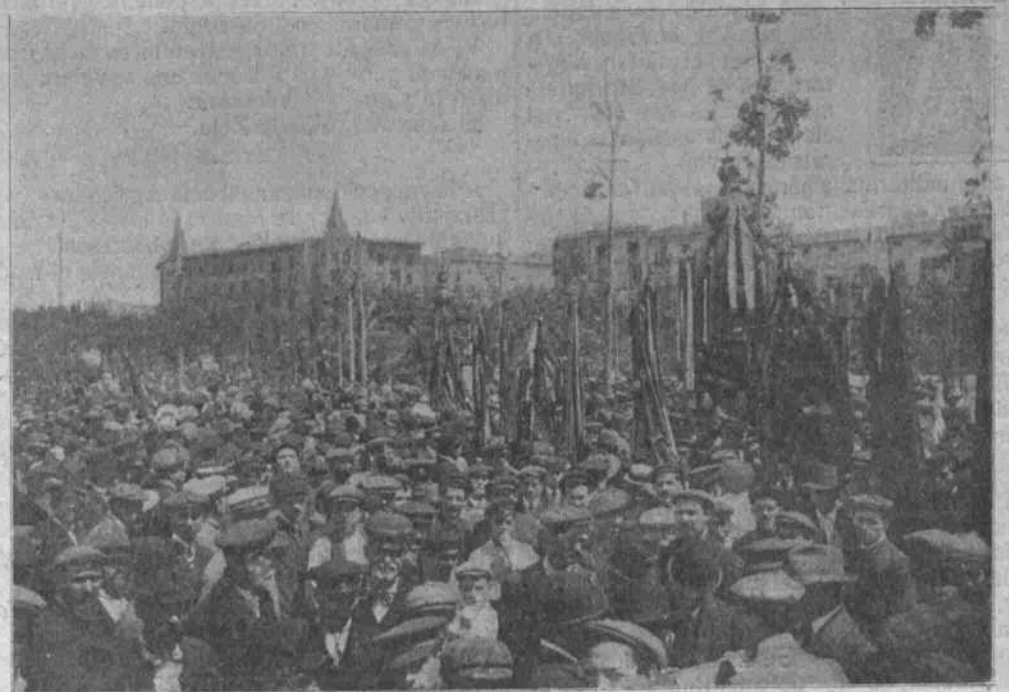
Es que no estem lligats en res a la vida social del resto del món. Ens en isolen nostres discussions sobre formes y sistemes, en mitg de la colaboració de tots els pobles, a una més viva conciencia de l'humanitat. No sabem quines són les indispensables costums d'higiene, quina la manera d'augmentar les probabilitats de durada de la nostra vida, quines les maneres de conversa, de conducta urbana, de relació personal pera fer habitables y felisses nostra llar, nostres viles, les nostres ciutats. No sabem què's llegeix, quines són les obres d'art que representen ara una major delicadesa de la sensibilitat general. Desconeixem l'actitut de l'ànima davant de la naturalesa, les emocions dels nostres paisatges, de les nostres montanyes. Ignorem el valor, el motiu, l'utilitat de les noves adquisicions científiques. Ens repugna comprendre y entrar en les màximes d'una vida lliure, franca, acullidora y tolerant per tot, respectuosa de tota classe de temperaments, de passions, d'expressions de l'individualitat.

Junt a nosaltres, un veí nostre, ab qui estem associats per una antiga tradició de pensament, reviu y prepara una forta revolució complementaria d'una altra anterior. Tot el món llatí està, en aquets moments, per l'impuls de Fransa, reapareixent a les antigues glories del govern mental, artistic y social de l'humanitat. Ella conjumina en aquets dies la tendencia sentimental y abstracta de la primera revolució francesa ab la tendencia científica y social del nostre temps. Reprèn l'ideal de la llibertat del pensament y de la conciencia, l'ideal dels drets de l'home, y l'amplifica y l'alça ab les determinacions sociològiques y morals de la ciencia positiva. Així no es solzament el deslliurament de l'home lo que'n resulti, sinó la seva possible felicitat en una organització social no religiosa, sinó científica, natural.

Influencies d'aquet nou ideal llatí que ha conquistat les minories intel·ligents del món porten les nacions a entendre's pera assegurar y organisar el fons de la nostra civilització científica de pau, de llibertat y de justicia. Anglaterra tracta de l'arbitratge ab Fransa, y ab ella s'entén pera una penetració desde avui pacífica y civilisadora de l'Àfrica. Italia augmenta la seva simpatia y la seva afinitat ab Fransa, retrobant la tradició ideal de la seva rassa, y disloca la tríplice per accentuar el centre francès d'acció pacífica. Per lo mateix queda limitada a Rússia y el Japó la guerra que amenassava repercutir sobre l'Europa. De l'Àfrica venen a Europa les simpaties dels llatins per la Fransa, y dels nord-americans per la nació que'ls ajudà a la seva lliberació y els comunicà les nocions d'art. Alemanya, dominadora per la força material, culpable de l'absurditat de la pau armada, veu comensar son isolament y passar per damunt son cap les relacions intel·ligents de la diplomacia moderna. Y les multitudes enlairen llurs ideals humanitaris, vigilant les conseqüencies d'aquesta acció civilisadora.

Doncs entre tant nosaltres, encara en ple fetitxisme patriotic, ens dividim en catalanistes

MANIFESTACIÓ REVISIONISTA CELEBRADA A BARCELONA EL PASSAT DIUMENGE

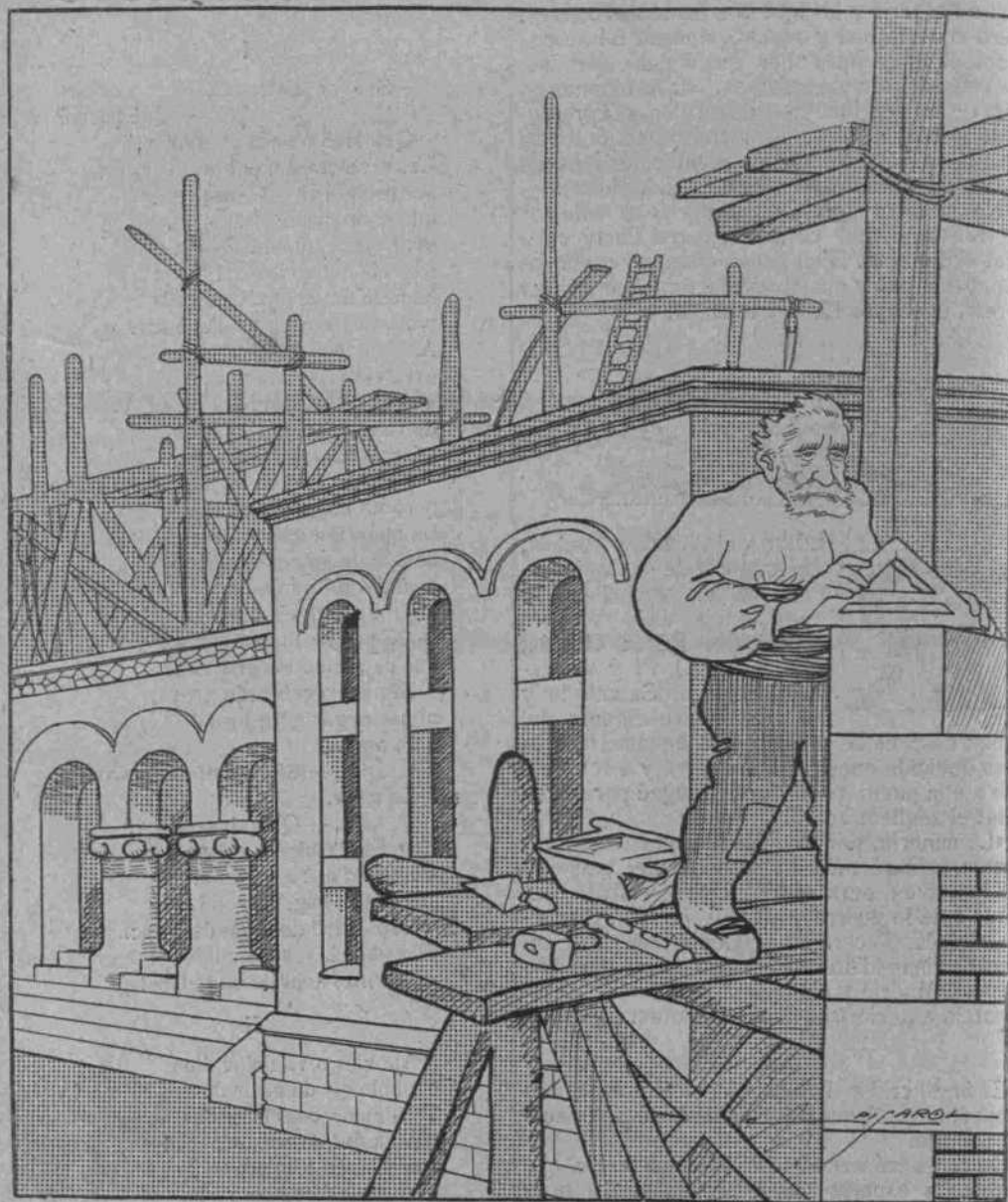

La multitud, reunida a la plassa de Catalunya, se posa en marxa en direcció al Govern civil.

Un món que mor y un món que neix

La Casa del Pueblo de don Lacandro.

La Casa del Pueblo d'en Pau Iglesias.

y espanyolistes, essent així que tant Espanya com Catalunya no han realitzat ni realitzen res de bo pera'l benefici propi ni de l'humanitat. Mentre ens dividim en catalanistes y anti-catalanistes, rosegant sempre el mateix mot de patria, en el món els homes se comparteixen en les dugues grans forces perpetues del Fet y de l'Idea, conservadors y reformadors, cada una d'elles sintetisant una munió d'estudis, d'observacions, de bellesa y de voluntats.

L'explicació de com els fets se van acumulant y fortifiquen aquestes tendències essencials; veusaquí l'obra a oposar, l'obra a afirmar, després de la crítica de les nostres discussions y nostres esforços per qüestions de forma y de sistema.

ERNEST VENDRELL

Barcelona 27 de Maig de 1901.

B una placides encantadora s'ha aprovat al Congrés la llei del servei militar obligatori, una de les enormitats més grosses que han vist els ulls dels veritables liberals espanyols.

Tanta indiferència han mostrat en l'assumpte els titulats representants del país, que ni sisquera el diputat senyor Azzati s'ha dignat intervenir en la discussió del desguitarrat projecte.

Y a fe que ningú més indicat que ell pera defensar-lo, el sistema obligatori.

Generalment els que, quan els toca ingressar en files, fan veure que són italians pera no haverhi d'anar, solen ser els que més empenyo tenen en que hi vagin els altres.

El famós don Gonzalo, aquell bon senyor que havia de servir de pantalla an en Lerroux pera realitzar el negoci de les aigües, acaba de ser condemnat, per varis delictes d'estafa, a cinc anys, dos mesos y tres dies de presó correccional.

Ha sigut pera don Gonzalo una desgracia que'l tribunal, en lloc de constituir-se en el Palau de Justicia, no's constituís en la torre dels Josepets.

El caudillo, pera demostrar la falsetat de l'acusació, a més d'absoldre'l ab tots els pronunciaments favorables, potser fins l'hauria inclòs en la candidatura pera les vinents eleccions municipals.

Altrement, sí: el senyor Urzáiz, —tots els diaris varen dirho— al reobrir-se les Corts, havia d'anar al Congrés, y després de pronunciar un discurs formidable contra... una pila de coses, se faria republicà.

Però a la qüenta el senyor Urzáiz ho ha pensat millor, y en compte d'anar al Congrés, lo que ha fet ha sigut anar al Palau real el dia del cumpleany de don Alfons, a inscriure el seu nom en l'album de felicitació que en semblants solemnitats firmen tots els bons cortesans.

Ja ho diu el ditxo:

«D'Urzáiz es mudar de consell.»

Ara sols falta saber una cosa:

Aquesta mudansa ¿quant ha produït?

Espavilarse, señores!... Cuitin, que no hi seran a temps!...

L'inscripció pera'l famós pelegrinatge a Lourdes quedarà tancada avui mateix.

Els que no ho hagin fet ja, poden correr a ca'l bisbe a comprar-se el passatge.

Y, de passada, pera entretenir-se en el tren, poden adquirir a ca'n López una noveleta molt distreta y que'ls interessarà:

El Lourdes, d'Emili Zola.

A la recepció solemnial dels Agricultors congressistes vinguts de Madrid hi han sigut invitades algunes figures del clero barceloní.

Es una bestiesa, y que'm dispensin el modo de senyalar.

Els pagesos haurien d'enrecordar-se a tothora que'l pagó es una de les plagues que fan més mal a l'Agricultura.

Els madrilenys són molt bromistes.

Ara, en vigílies de les gestes quixotesques al Marroc, preparen una gran Exposició.

Exposició de què?

Perquè, com si ho estessim veient...

La broma's farà a Madrid, però els exposats serem tots els espanyols.

Com cada vegada que hi ha hagut exposició.

S'ha parlat molt de crisis, aquets dies.

Y, naturalment, al parlarse'n s'han fet la mar de combinacions respecte a la futura presidència.

Quina ha privat, no obstant, per damunt de totes?

La de don Valerià Weyler.

En aquest país ja se sab: l'home de més altura es sempre el més nano.

Duescentes societats catòliques han telegrafiat an en Canalejas demanant que aplassi l'informació del projecte de Llei.

Y qui es el firmant del tal despatx?... El senyor Trias.

Lo qual vol dir que, fet y fet, no logran res. Perquè ¿qui són tota aquesta gent, al cap-d'avall?

Trias, remenes, y no hi ha ningú de cara y ulls.

Ja hi tornem a ser?

Els diaris monarquics madrilenys ens fan sabedors de que la cosa està ja tan adelantada que acaba d'entrar en el quint mes.

De modo que no'ns falten sinó quatre mesos pera veure'ns obligats a haver de mantenir un altre...

Mut!... Silenci!...

De Tenerife cablegrafien dient que ha promogut gran escandalaria la projectada divisió de Canaries.

Es clar.

Això es una badada del Govern.

Ja s'ho podia pensar en Canalejas que, tractant-se de canaris, atormentantlos una mica cantarien.

El difunt rei de Bèlgica'n tenia de bones.

Un dia, parlant ab un periodista que no va atinar a reconeixel, va preguntarlí:

—Quina es la seva opinió sobre política?

—Oh, jo soc republicà dels convensuts; y vostè?

El rei, ab un somris ironic:

—Jo també'n fora..., però la meva posició no m'ho permet.

IMPORTANT

En breu comensarem a publicar en aquestes columnes en forma de folletí,

L'Italia clerical y aristocrática

al segle XVIII,

vista per un personatge francès.

De l'altíssim interès que enclouen les pàgines de

L'Italia clerical y aristocrática

ne dona aproximada idea el següent sumari:

Còm se feia un Pare Sant.—Del presiri al Còncave.—Els cardenals tal com eren.—El nepotisme a Roma.—El teatre ab capellans y oració.—Les causes contra els marits impotents.—L'adulteri reglamentat.—Cortisanes y castrats.—La castetat.—La justícia.

L'Italia clerical y aristocrática

constituirà una publicació sensacional, que indubtablement cridarà l'atenció dels nostres lectors.